

გაკვეთილი 18

საქართველოს საგადასახადო

კოდექსი

აქციზი

ნაწილი 1

აქციზი

მუხლი 183. დაბეგვრის ობიექტი

აქციზით დაბეგვრის ობიექტია:

- ა) დასაბეგრი ოპერაცია
- ბ) აქციზური საქონლის იმპორტი
- გ) აქციზური საქონლის ექსპორტი

საგადასახადო კანონმდებლობა მკაცრად განსაზღვრავს აქციზით დაბეგვრის ობიექტებს. აქციზით დაბეგვრის ობიექტია მხოლოდ დასაბეგრი ოპერაცია, აქციზის საქონლის იმპორტი და აქციზური საქონლის ექსპორტი. შესაბამისად, აქციზით დაბეგვრის ობიექტად ან განიხილება საქართველოს ეკონომიკურ ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებასთან დაკავშირებული ისეთი სასაქონლო ოპერაცია, როგორცაა რეექსპორტი, ტრანსპორტი შიდა და გარე გადამუშავება და ა.შ.

მუხლი 184. დასაბეგრი ოპერაცია, დასაბეგრი ოპერაციის დრო

1. აქციზით დასაბეგრი ოპერაციები და დასაბეგრი ოპერაციების განხორციელების მომენტი:

- ა) მწარმოებლის მიერ საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის მიწოდების ანდა საწარმოს საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანის მომენტი;
- ბ) მწარმოებლის მიერ დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის დამკვეთისთვის გადაცემის მომენტი;
- გ) საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის არააქციზური საქონლის წარმოებისათვის გამოყენების დაწყების მომენტი;
- ე) მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გაწევა, რომლის დროსაც დასაბეგრი ოპერაციის განხორციელების მომენტად ითვლება მომსახურების გაწევის მომენტი.

აქციზით დასაბეგრი ოპერაციებია: 1) აქციზური საქონლის საქართველოში წარმოებასთან დაკავშირებით - მწარმოებლის მიერ აქციზური საქონლის მიწოდება მესამე პირისათვის; მწარმოებლის მიერ საწყობიდან აქციზური საქონლის სარეალიზაციოდ გადატანა; მენარდის მიერ შემკვეთისათვის იმ აქციზური საქონლის გადაცემა, რომელიც დამზადებულია შემკვეთის მასალებითაც; მწარმოებლის მიერ აქციზური საქონლის გამოყენება არააქციზური საქონლის წარმოებისათვის.

2) პირის მიერ ბუნებრივი აიროვანი კონდენსატის ან ბუნებრივი აირის სხვა პირისათვის მიწოდება ავტოსატრანსპორტო საშვალებით მათი მომსახურების მიზნით;

3)პირის მიერ მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების სხვა პირისათვის მიწოდება. აქ აღნიშნული შემთხვევების შესაბამისად განისაზღვრება დასაბეგრი ოპერაციების განხორციელების მომენტები. რაც შეეხება დასაბეგრი ოპერაციის დროს, მას წარმოადგენს; მწარმოებლის მიერ დამკვეთის ნედლეულით საქართველოში წარმოებული აქციზური საქონლის დამკვეთისათვის გადაცემის მომენტი; საკუთარი წარმოების აქციზური საქონლის არააქციზური საქონლის წარმოებისათვის გამოყენების დაწყების მომენტი; ბუნებრივი აიროვანი კონდესატის ანდა ბუნებრივი აირის ავტოსატრანსპორტო საშუალებებისათვის მიწოდების მომენტი.

მუხლი 185. დასაბეგრი ოპერაციის, აქციზური საქონლის იმპორტისა და აქციზური საქონლის ექსპორტის თანხის განსაზღვრა

1) აქციზით დასაბეგრი ოპერაციის, აქციზური საქონლის იმპორტისა და აქციზური საქონლის ექსპორტის თანხა განისაზღვრება:

ბ) ალკოჰოლიანი სასმელისათვის- ალკოჰოლიანი სასმელის მოცულობით;

გ) თამბაქოს ნაწარმისათვის- თამბაქოს ნაწარმის რაოდენობით ან წონით;

დ) ნავთობპროდუქტისათვის- ნავთობპროდუქტის წონით (მოცულობით)

ე) მსუბუქი ავტომობილისათვის- მსუბუქი ავტომობილის წლოვანებითა და ძრავის მოცულობით;

ვ) ბუნებრივი აიროვანი კონდესატისათვის ანდა ბუნებრივი აირისათვის- აირის მოცულობით;

ზ) მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გაწევის შემთხვევაში - მიღებული ან მისაღები კომპენსაციის თანხის მიხედვით (გადასახადების მოსაკრებელისა და სხვა გადასახდელების ჩათვლით) აქციზის, დღგ-ის ანდა პირგასამტეხლოს გარეშე.

2. საერთაშორისო მობილური საკომუნიკაციო მომსახურებისას დასაბეგრი ოპერაციის თანხაში არ გაითვალისწინება არარეზიდენტი საწარმოსათვის გაწეული ასეთი მომსახურებიდან მიღებული თანხა.

ამ მუხლით დგინდება დასაბეგრი ოპერაციის თუ რა მახასიათებლიდან გამოიანგარიშება აქციზი და იგი ეხება როგორც აქციზით დასაბეგრი ოპერაციასა და აქციზური საქონლის იმპორტს, ასევე- აქციზური საქონლის ექსპორტსაც. თუ გადასახადების უმეტესობა იანგარიშება დასაბეგრი თანხიდან, აქციზის შემთხვევაში ეს ასე ყოველთვის არ არის. მაგალითად, მიწოდებული, საწყობიდან გატანილი ალკოჰოლური სასმელები აქციზით იბეგრება მათი რაოდენობიდან – მოცულობიდან გამომდინარე, ხოლო ზომის ერთეულად გამოყენებულია ლიტრი.

აქციზით დასაბეგრი ოპერაციის, აქციზური საქონლის იმპორტისა და აქციზური საქონლის ექსპორტის თანხა განისაზღვრება: ალკოჰოლიანი სასმელისათვის- ალკოჰოლიანი სასმელის მოცულობით; თამბაქოს ნაწარმისათვის- თამბაქოს ნაწარმის რაოდენობით ან წონით; ნავთობპროდუქტებისათვის- ნავთობპროდუქტის წონით (მოცულობით) ; მსუბუქი ავტომობილისათვის - მსუბუქი ავტომობილის წლოვანებით და ძრავის მოცულობით; ბუნებრივი აირისათვის - არის მოცულობით; მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გაწევის შემთხვევაში - მიღებული ან მისაღები კომპენსაციის თანხის მიხედვით (გადასახადების, მოსაკრებლების და სხვა გადასახადების ჩათვლით) აქციზის, დღგ-ის და პირგასამტეხლის გარეშე. საერთაშორისო მობილური საკომუნიკაციო მომსახურებისას დასაბეგრი ოპერაციის თანხა არ განისაზღვრება არარეზიდენტი საწარმოსათვის გაწეული ასეთი მომსახურებიდან მიღებული თანხა. მაგალითად, როდესაც ადგილი აქვს უცხოეთიდან შემოსულ ზარებს, მობილური კომპანია, როგორც წესი, სასყიდლიან მომსახურებას უწევს უცხოურ არარეზიდენტ საკომუნიკაციო კომპანიას. სწორედ ამ სახის (სხვა სახეობთან ერთად) მომსახურების ფასი არ გაითვალისწინება აქციზით დასაბეგრ თანხაში.

მუხლი 186. აქციზური საქონლის იმპორტი და იმპორტის დრო

1. აქციზური საქონლის იმპორტი განისაზღვრება ამ კოდექსის მიხედვით;
2. აქციზური საქონლის იმპორტი ხორციელდება მაშინ, როდესაც საქონელი ამ კოდექსის მიხედვით იბეგრება ან, გათავისუფლებული რომ არ ყოფილიყო, დაიბეგრებოდა იმპორტის გადასახადით.

აქციზური საქონლის იმპორტი ხორციელდება მაშინ, როდესაც საქონელი იბეგრება ან, გათავისუფლებული რომ არ ყოფილიყო, დაიბეგრებოდა იმპორტის გადასახადით. აქციზური საქონლის იმპორტი წარმოადგენს სასაქონლო ოპერაციას. სასაქონლო ოპერაციაში საქონლის მოქცევა ხორციელდება დეკლარირების საფუძველზე, რაც წარმოშობს კუთვნილი გადასახადების გადახდის ვალდებულებას. იმპორტით დაბეგვრა გულისხმობს დეკლარირების საფუძველზე იმპორტის გადასახადის ვალდებულების წარმოშობას, თავის მხრივ, დეკლარირების მომენტი შეიძლება არ ემთხვეოდეს დეკლარაციის შევსებისა და საგადასახადო ორგანოსათვის წარდგენის მომენტს.

მუხლი 187. აქციზური საქონლის ექსპორტი ექსპორტის დრო

1. აქციზური საქონლის ექსპორტი განისაზღვრება ამ კოდექსის მიხედვით.
2. აქციზური საქონლის ექსპორტი ხორციელდება მაშინ, როდესაც ამ კოდექსის მიხედვით ხდება დეკლარირება საქონლის ექსპორტში მოქცევის შესახებ.

აქციზური საქონლის ექსპორტი ხორციელდება მაშინ, როდესაც ხდება დეკლარირება საქონლის ექსპორტში მოქცევის შესახებ. საქონლის ექსპორტში მოქცევისა წესი შემდეგია: წარდგენილი უნდა იქნეს საბაჟო დეკლარაცია, რომლის საფუძველზე განისაზღვრება სასაქონლო ოპერაცია. რეგისტრაციის დღიდან საბაჟო დეკლარაცია არის იურიდიული მნიშვნელობის მქონე ფაქტების დამადასტურებელი დოკუმენტი. საერთაშორისო საჰაერო, სარკინიგზო და საზღვაო რეისების განსახორციელებლად ამ ტრანსპორტზე მიწოდებული, მგზავრების და ეკიპაჟის წევრების საჭირო სამომხმარებლო საქონელი, რომელიც

განკუთვნილია მათი პირადი მოხმარებისათვის მათზე სარეალიზაციოდ, აგრეთვე ზემოაღნიშნულ ტრანსპორტზე მისი ექსპლუატაციის ნორმალური პირობისათვის ატანილი წყალი, საწვავი და საცხებ-საპონი მასალები არექვემდებარება დეკლარირებას. საბაჟო დეკლარაციაში ჯამური საგადასახადო ვალდებულების თანხის გაანგარიშება ხორციელდება სრულ ლარებში. ამ მიზნით 1 ლარამდე საგადასახადო ვალდებულება ნულოდება. აქციზური საქონლის ექსპორტი განისაზღვრება საგადასახადო კოდექსის მიხედვით.

მუხლი 188. აქციზის განაკვეთი

1. ამ ნაწილში აღნიშნული აქციზური საქონელი იბეგრება აქციზის სხვადასხვა განაკვეთებით:
2. მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების განაკვეთი შეადგენს დასაბეგრი ოპერაციის თანხის 10 პროცენტს. ამასთანავე, საქართველოს მთავრობას უფლება აქვს ყოველ შემდგომი კალენდარული წლისათვის საქართველოს პარლამენტს საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსის 38-ე მუხლის პირველი ნაწილის შესაბამისად განსაზღვრულ ვადაში, სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექთან ერთად წარუდგინოს დასამტკიცებლად განსხვავებული აქციზის განაკვეთი ნული პროცენტიდან 10პროცენტამდე ოდენობის ფარგლებში, რომელსაც საქართველოს პარლამენტი ამტკიცებს შესაბამისი დადგენილებით.
3. მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გამწვევი პირისათვის დასაბეგრი ბრუნვა არის საანგარიშო პერიოდში გაწეული მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების თანხების ჯამი.

მუხლი 189. აქციზის ჩათვლა

1. თუ ამ მუხლით სხვა რამ არ არის გათვალისწინებული, პირს, რომელიც ახორციელებს დასაბეგრ ოპერაციას ან აქციზური საქონლის ექსპორტს, უფლება აქვს, მიიღოს საგადასახადო ჩათვლა მიწოდებული (მათ შორის, გადაცემული, საწყობიდან სარეალიზაციოდ გატანილი ან ექსპორტირებული) აქციზური საქონლის საწარმოებლად გამოყენებული სხვა აქციზურ საქონელზე (ნედლეულზე) გადახდილი ან გადასახადელი აქციზის ოდენობიდან დაიბრუნოს აქციზი ზედმეტად გადახდილი თანხის დაბრუნებისათვის დადგენილი წესის შესაბამისად, მაგრამ არა უმეტეს მისგან წარმოებულ აქციზურ საქონელზე გამოანგარიშებული აქციზიდან.
4. თუ აქციზური საქონლიდან (ნედლეულიდან) ერთდროულად იწარმოება სხვა აქციზური და არააქციზური საქონელი, ჩათვლა ხორციელდება წარმოებული აქციზური საქონლის რაოდენობის პროპორციულად, მაგრამ არა უმეტეს ასეთ აქციზულ საქონელზე გამოანგარიშებული აქციზისა.
2. მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გამწვევი პირისთვის აქციზის ჩათვლა არის დარიცხული აქციზის თანხის შემცირების უფლება, რომელიც ხორციელდება დარიცხული აქციზის თანხიდან მომსახურებაზე გადახდილი აქციზის თანხის გამოქვითვის გზით.

გადახდილი აქციზის ჩათვლის ან დაბრუნების უფლება მხოლოდ იმ პირს აქვს, რომელიც ან აქციზური საქონლის მწარმოებელია, ან ახორციელებს მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების მიწოდებას. საქონლის მწარმოებელი პირისათვის კი აქციზით დასაბეგრი როგორც დასაბეგრი ოპერაცია, ასევე-აქციზური საქონლის ექსპორტი. ეს უკანასკნელი

გათავისუფლებულია აქციზისაგან ჩათვლის უფლებით. ჩათვლისას გამოიყენება მხოლოდ აქციზურის საქონლის მწარმოებლისაგან მიღებული ანგარიშ- ფაქტურა ან სასაქონლო დეკლარაცია.

ჩათვლას ექვემდებარება მხოლოდ ისეთ საქონელზე გადახდილი აქციზი, რომელიც წარმოადგენს ნედლეულს. ანუ აქციზის ჩათვლის ან დაბრუნების წესი გამოიყენება აქციზური საქონლის საწარმოებლად წარმოებლის მიერ იმპორტული სხვა აქციზური ნედლეულის მიმართ. აქციზის ჩათვლა ან დაბრუნება ხორციელდება მწარმოებლის მიერ ანგარიშ-ფაქტურის ანდა საბაჟო დეკლარაციის წარდგენის შემთხვევაში. თუ აქციზური საქონლიდან (ნედლეულიდან) ერთდროულად იწარმოება სხვა აქციზური და არააქციზური საქონელი ჩათვლა ხორციელდება წარმოებული აქციზური საქონლის რაოდენობის პროპორციულად, მაგრამ არა უმეტეს ასეთ აქციზური საქონელზე გამოანგარიშებული აქციზისა.

მობილური საკომუნიკაციო მომსახურების გამწევი პირისთვის აქციზის ჩათვლა არის დარიცხული აქციზის თანხის შემცირების უფლება რომელიც ხორციელდება დარიცხული აქციზის თანხის მომსახურებაზე გადახდილი აქციზის თანხის გამოქვითვის გზით. რაც შეეხება ავტომობილებს მსუბუქი ავტომობილის იმპორტის სასაქონლო ოპერაციაში გაფორმებიდან, თუ ავტომობილი 15 კალენდარული დღის განმავლობაში გაფორმდება ექსპორტის სასაქონლო ოპერაციაში და დატოვებს საქართველოს ტერიტორიას, იმპორტიორი უფლებამოსილია დადგინილი წესის შესაბამისად დაიბრუნოს ავტომობილზე გადახდილი აქციზი, მაგრამ არა უმეტეს გადახდილი აქციზის 50 პროცენტის ოდენობისა.
